

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody. kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 25 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 2 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Afryka. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące z Wiednia. — Regulamin administracji publicznej objaśniony przez E. Mayerhofera.)

Wiedeń, 6go stycznia. Na przyszłą srode zapowiedziany jest pierwszy bal dworski. Oprócz tego odbędą się tych zapust jeszcze trzy bale dworskie, mianowicie co srody. Także wysoka szlachta robi przygotowania do świetnych zabaw w ciągu karnawału. Ich Mości Cesarstwo zaszczyca jak slychać niektóre z tych wieczorów Swą obecnością. — Król pruski pułkownik Manteuffel oczekiwać będzie w Wiedniu nadejścia depeszy hrabi Esterhazego z Petersburga, poczem odjedzie z powrotem do Berlina. — Były c. k. Internuncyusz baron Koller przybył w powrocie z Konstantynopola do Tryestu i spodziewany jest co dzień w Wiedniu. — Istniejący między spadkobiercami Ghelenów a rządem kontrakt względem nakładu Gazety Wiedeńskiej został przedłużony. — Panowie fmj. Franciszek baron Cordon, Jerzy baron Sina, Daniel baron Eskelcs, Isak Feodor i Tausch. — Wskazywanie na rozpoczęcie budowy kolei żelaznej z Budy do Kaniszy i pobocznej kolei na Stuhlweisseisenburg do Uj-Szöny na rok jeden; oprócz tego udzielono hrabiemu Jerzemu Andrassy i kilku innym właścicielom ziemskim w Węgrzech pozwolenie do trasowania następujących kolei żelaznych: 1. z Koszyc na Preszow do Tarnowa; 2. z Miskolcz do Czegled; 3. od Szolnocko-Debreczyńskiej kolei na Arad do Temeswaru. Wstępne roboty do tych kolei mają być ukończone w przeciągu czterech lat.

— Napisana przez Ernesta Mayerhofera a wydana nakładem S. Manz'a książka podręczna względem służby administracyjnej przy zwierzchnościach krajowych, obwodowych i powiatowych, zasługuje dla praktycznego kierunku swego i jasnego poglądu na zalecenie wszystkim urzędnikom administracyjnym a w szczególności powiatowym, a to jako pożądany dodatek co do wykładu istniejących ustaw i rozporządzeń. Dzieło to, w którym na wstępie znajduje się krótka historia i przegląd literatury, tudzież źródeł historycznych, rozpada na dwie części, z których pierwsza formalna zawiera najważniejsze postanowienia względem organizacji służby administracyjnej i co do sprawowania czynności w obrębie urzędowej działalności politycznej, druga zaś część merytoryczna przegląd praktyczny odnoszących się do politycznej działalności urzędowej politycznych, policyjnych i finansowych ustaw i rozporządzeń. Autor znany z kilku już dzieł literackich czerpał przy pisaniu tej książki nietylko z dziennika ustaw państwa i z dziennika ustaw krajowych, lecz także i z urzędowych zbiorów różnych normalistów.

Ameryka.

(Odezwa prezydenta Stanów zjednoczonych. — Koloniści niemieccy opuszczają ziemię Texanów.)

New-York, 20. grudnia. Prezydent Stanów zjednoczonych wydał ostatnimi czasy dwie odezwy, pierwsza z nich tyczy się wyprawy pułkownika Walker na Nikaragwę i nazywa ją przeciwną prawom narodów; druga zaś przyznaje kolonii Newfoundland wolność przywozu szczegółów wymienionych towarów angielskich. *New-York Herald* mówi o pierwszej odezwie, że wydano ją tylko na zaspokojenie Anglii i na usprawiedliwienie dla czego nie uznano nowego posła Nikaragwy, gdyż zresztą nie załatwia w niezemi tej sprawy, zwłaszcza, że sześć miesięcy pierwej dozwolono pułkownikowi Walker zdobywać Nikaragwę.

— Listy prywatne z Texas donoszą, że koloniści niemieccy w północno-zachodniej części państwa Texas wybierają się gromadami przeprować przez Rio Grande i osiaść w Cohahuila w Meksyku, gdzie gubernator Langberg przyrzeka im jak największe korzyści. Ruch ten szerzy się między Niemcami, zamieszkującymi tę część państwa Texas, która obejmuje prowincje Guadeloupe, Bixer, Comal, Medina i Hillespie, ciągnie się aż do rzek Llano i San Sado,

i liczy 15 do 20 tysięcy mieszkańców. Główną przyczyną ruchu jest ustawiczna niezgoda między niemieckimi i amerykańskimi kolonistami. Niemcy powstają na knownothingów, na niewolnictwo i na *prohibitory liquor law*. Mają za sobą gubernatora Langberg, który rodem z Danii otrzymał wychowanie w Niemczech w Göttingen, jest gorliwym protektorem dobra niemieckich kolonistów. Służył lat 20 w armii meksykańskiej, spędził większą część czasu na granicach Sonory i Chihuahua broniąc kraju od napadów Indian, za które to posługi równie jak za szczególniejszą staranność o pomyślność publiczną, mianowano go gubernatorem w Cohahuila. W ogłoszonym niedawno w *Gazecie San Antonio* jego piśmie do niemieckich kolonistów w państwie Texas, podaje im najdogodniejsze warunki, jeżeli się w jego gubernii osiedlą i zaruca najprzyjaźniejsze przyjęcie ze strony ludu. — Rzecz jasna, że Meksyk stara się wzmocnić, zapraszając pracowitych i świątliwych kolonistów, ale z drugiej strony jest to smutna, gdy fanatyzm, stronnicy duch i nierozsądny egoizm pozbawia Texanów i ogolaca z ludzi, którzy państwu ich wnosili kapitał i pracę i do pomyślności kwitnącej teraz się przyczyniali.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące. — Olozoga odjechał. — Stronnictwo znowy na Odonella. — Proces. — Czynności w Kortezach.)

Z **Madrytu** donoszą pod dniem 30. grudnia: Olozoga wyjechał na czas niejaki do swych wiejskich posiadłości, z tamąd zaś ażeby wydalł... Paryża. — Nieudały się uknute znowy, O'Donella; czujne staranie... *Soberania Nacional* umieszczał od 1. grudnia bez przerwy artykuły zgorzające. Rząd pobłażał długo, nakoniec widział się zmuszonym, wytoczyć proces o obelgę marszałka O'Donella, a sąd skazał redaktora na 30.000 realów grzywny i 4 lat więzienia. Dziennik poprzestał tymczasowo wychodzić, lecz nakładca szuka nowej kaucyi i nowego redaktora.

— Depesza *madrycka* z 3. stycznia donosi! Kapitałiści madryccy robią rządowi propozycję założenia narodowego banku kredytowego. — Mylą się, co twierdzą, jakoby rząd zamierzał wprowadzić cywilne małżeństwo do hiszpańskiego prawodawstwa. — Kortezy potwierdziły budżet ministerium spraw zewnętrznych i ministerium kolonii. — Słabość O'Donella pogorszyła się znowu, niebezpieczeństwa jednak niema.

Anglia.

(Flota angielska i stan marynarki. — Projekta założenia stacyi na morzu kaspijskim.)

Londyn, 3. stycznia. Według urzędowych doniesień składa się flota angielska obecnie z 456 okrętów rozmaitego rodzaju, z których 301 pełni służbę rozmaita. Przed dziesięciu laty liczba ich nie wynosiła więcej nad 233. Od owego czasu zaszła też i wielka różnica co do własności okrętów. Mamy teraz prawie same tylko paropływy, a niezadługo będzie okręt zagłowy taką rzadkością, jak paropływ przed laty 40. Co jeszcze pozostało z dawnych okrętów liniowych, będzie zwolna wybrakowane, a temi dniami stanął okręt „Marlborough“ o 131 działach w miejsce okrętu „Neptun“ o 120 działach.

Obecny etat floty następujący: Oficerów bandery 319, kapitanów w służbie 396, kapitanów bez czynnej służby 164, kapitanów w rezerwie 50, komandorów 569, w rezerwie 205, bez służby czynnej 349, poruczników 1178, w rezerwie 784, oficerów marynarki 435, takzwanych „Master“ (łącznie z rezerwowymi) 466, nadzorników 125, duchownych 139, urzędników sanitarnych 592, bez służby czynnej 308. Po zestawieniu listy tej z listą z roku 1816, zaczem zaraz po przywróceniu pokoju, okazuje się niejedna wielka różnica. I tak na przykład wynosiła liczba poruczników okrętowych wówczas 3776, gdy tymczasem lista terażniejsza łącznie z oficerami znajdującymi się w rezerwie, a nawet z doliczeniem oficerów 14 pełniących służbę w Greenwich wykazuje tylko 1976. — Słychać, że flota bałtycka składać się będzie tego roku z 40 okrętów liniowych i fregat, z 20 korwet i ciężko uzbrojonych „Sloop“, tudzież z 170 młdzierzy i łodzi kanonierskich. W ogóle składać się będzie nasza flota bałtycka z 250 paropływów rozmaitego rodzaju, a niektórzy utrzymują, że sir Ed. Lyons obejmie naczelne nad nią dowództwo.

— Dziennik *Times* umieszcza teraz codziennie listy zwracające uwagę publiczności na morze kaspijskie i możność założenia tam angielskiej stacji okrętowej. Znaczenie jej i wpływ na całą Azję środkową, wzmagająca się powaga Anglii i bardziej ustalone posiadanie Indyi wschodnich — wszystkoto poszłoby za posiadaniem stacji wspomnianej. Zachodzi tylko pytanie, czyli zamiar taki dałby się skutecznie? Na to odpowiedziała już Rosya przykładem swoim. Flotę swoją spławiła na to morze cześciami, lub nawet ładem zwoziła. Trzeba tylko rąk ludzkich do pracy, pieniędzy i materiału, a nie jeden zamiar chociażby i najtrudniejszy da się skutecznie. Otoż i cześć jaką floty czarnomorskiej możnaby z czasem przenieść na wody morza kaspijskiego.

Francya.

(Pocztą paryską: Restauracya Luwru. — Nowe koleje. — Jeneralitya Neapolitańska. — Zajęcie w akademii umiejętności. — Admirał Lyons w przejeździe. — Oszczędności Paryżanów.)

Paryż, 4. stycznia. J. M. Cesarz oglądał wczoraj po południu w towarzystwie architekta Lefuel postęp prac przy Luwrze. — W roku 1856 ukończone będą we Francyi trzy nowe koleje żelazne, jedna z Paryża do Mühlhausen, druga z St. Maur na Vincennes do Nogent sur Maine, trzecia z Poitiers do La Rochelle i Rochefort, a może nawet i czwarta z Caen do Cherbourg. — Według listów z Noapolu z dnia 29. grudnia nie ustają w królestwie obojga Sycylii czynne przygotowania wojenne, a ostatniemi czasy mianowano 56 nowych marszałków, jenerał-poruczników, jenerał-majorów i admirałów. W Neapolu wnoszą ztąd, że Król sposobi się do wojny z zachodem, ale wspomnieć winniśmy, że liczne te nominacye były niejako konieczne, gdyż od kilku już lat nie mianowano w całym królestwie ani jednego nowego jenerała. — Na ostatniem posiedzeniu akademii umiejętności zbił przyzdynt pan Regnault w jakiejś materii zdanie księcia Canino (Karola Bonaparte.) Książę zniecierpliwiony przypomniał mu, że w moc statutów przyzdynt wtedy tylko głos w obradach zabierać może, kiedy wpoprzód odda przewodnictwo jednemu z wiceprzyzdyntów. Lecz na to oświadczył znowu sławny fizyk pan Biot, że znajduje się także inny punkt w statutach na mocy którego ma być każdy korespondujący członek, jeżeli zamieszkuje Paryż przeszło od roku, wykluczonym być z posiedzeń akademii. Książę zaś jest tylko członkiem korespondującym, a mieszka już w Paryżu od trzech lat. Zdaje się, że zdarzenie to pociągnie za sobą tę następność, że książę Canino otrzyma teraz godność rzeczywistego członka akademii. — Admirał Lyons przejeżdżał Francję inkognito; w Lyonie odwiedził jenerała Trochu, którego rana goi się już zupełnie.

— Z zestawienia obrotu kasy roku 1855 z rokiem 1854 okazuje się, że roku zeszłego włożono 800.000 franków więcej, i że o 3½ milionów mniej odebrano z kasy, niż roku zeszłego. Wydano 2078 książeczek oszczędności więcej, a liczba stawek spłaconych zmniejszyła się o 1910. Liczba teraz wciągniętych stawek powiększyła się z początkiem roku 1855 o 3750. Okazuje się przeto, że drożyzna, wojna i zbytek w stolicy najruchliwszego w całym świecie narodu nie sprawiły co do oszczędności żadnej różnicy na gorsze, lecz owszem znaczne pod tym względem nastąpiło polepszenie.

Holandya.

(Medal pamięci Cesarza Mikołaja. — Przymierze handlowe z Austryą zawarte. — Potoczne.)

Haga, 2. stycznia. Jego Mość Król otrzymał od cesarza rosyjskiego wielki medal złoty bity na pamiątkę cesarza Mikołaja. — Nowy minister spraw kolonialnych pan Mijer rozpoczyna dzisiaj urzędowanie. — Na jutrzejszy świetny bal dworski zaprosił Król wszystkich oficerów swego pruskiego pułku huzarów, którego szefem został niedawno. — Ostatniemi dniami zawarli tu pełnomocnicy Austrii i Holandyi przymierze handlu i żeglugi.

Włochy.

(Przyjęcie jenerała La Marmora. — Książę Aumale w przejeździe. — Rekrutacya. — Szczególny proces. — Potoczne. — Nabożeństwo w wilię Bożego Narodzenia.)

Jenerał La Marmora stanął w dzień Nowego roku w Turynie. Ministrowie, poseł angielski, kilku senatorów i deputowanych udali się do dworcu kolei żelaznej, ażeby w zaszczytny sposób przyjąć komendanta ekspedycyjnego korpusu w Krymie.

— Książę Aumale przybył do Turynu. Oddał wizytę Królowi Jego Mości i odjedzie do Szwajcaryi.

— Według dziennika *Diritto* zapowiedziana jest powtórna rekrutacya.

— Ten sam dziennik donosi o szczególniejszym procesie, który dnia 8. b. m. ma być wytoczony przed trybunałem pierwszej instancyi w Genuy. Występują w nim obżałowani, którzy dawali homeopatyczne lekarstwa zapadłym na cholere w roku 1854.

— W kąpielach w mieście Aix w Sabaudyi zakazano banki gry.

— I w Genuy przyjmowali jenerała La Marmora podczas jego wylądowania pierwsze władze cywilne i wojskowe, syudyk, wyżsi oficerowie załogi i gwardya narodowa.

Rzym, 25. grudnia. Sławna uroczystość wilię Bożego Narodzenia nie odbyła się wczoraj jak zwykle w liberańskiej bazylice,

lecz w kaplicy syktyńskiej. Papież poświęcał według zwyczaju kapelusze i szpade dla którego z monarchów katolickich w służbie kościoła, lecz mszę pasterską odprawiał kardynał Altieri. Dziś zrana przybył w asystencyi duchownej swej świty nadwornej do kościoła świętego Piotra, gdzie sume celebrował, własnoręcznie komunikował, i na zakończenie nabożeństwa pobłogosławił obecnych.

Niemce.

(Przepisy żenienia się wojskowych w Bawaryi.)

Municów, 31. grudnia. Najwyższym dekretem z 28. b. zmieniono rozporządzenie z 16. kwietnia 1853, względem żenienia się oficerów i urzędników wojskowych w ten sposób, że pensyoniowani stanowczo oficerowie i wojskowi urzędnicy wszelkich szarz i stopni powinni, jeżeli się chcą żenić się, wystąpić z wojskowego związku z odwołaniem do najwyższego postanowienia względem pobierania pensyi na swą osobę, a potem mają założyć swoje prośby o ożenienie do odnośnych władz cywilnych według norm obywatelskich. Król Jego Mość zastrzega sobie przytem, w przypadkach godnych szczególniejszego względu, jeżeli będzie wykazany długoletni, nienaganny czas służby, odbyte wyprawy albo szczególniejsze odznaczenie służbowe, i jeżeli utrzymanie rodziny, a mianowicie przyszłej wdowy i dzieci jest zapewnione, i związek małżeński jest przyzwoity, nadawać wyjątkowo tym, co wystąpili charakter oficera *a la suite* za złożeniem przepisanych tax i należności.

Rosya.

(Wiadomości bieżące. — Przybycie hr. Esterhazygo. — Przygotowania wojenne. — Pełnomocnik Perski odjeżdża. — P. Łabeński †. — Wystawa plodów agronomicznych odwołana. — Kompletowanie gwardyi.)

Petersburg, 29. grudnia. Hrabia Esterhazy cesar. poseł austriacki przy dworze tutejszym przybył tu przedwczoraj wraz z hrabią Seczeny pociągiem kolei żelaznej z Gieczyny. W podróży swej z Wiednia wysiadał tylko w dwóch miejscach na nocleg, raz w Warszawie (21. grud.) a drugi raz w Kownie. Wczoraj miał dłuższą naradę z hrabią Nesselrodem. — Książę Galiczyn inspektor cesarskich fabryk broni przybył tu z Moskwy, ażeby złożyć ministrowi wojny sprawozdanie o postępie powszechnego uzbrojenia narodowego. W południowych prowincjach państwa nie ustają przygotowania wojenne. Departament artyleryi szuka teraz przedsiębiorców na dostawę 95.899 pudów to jest 3,835.960 funtów kartażów i innych przyborów wojennych z Kaługi do Briańska. Oprócz zamówionych 300 lafet do rzucania bomb polecił także departament artyleryi wszystkim gubernatorom, ażeby starali się nadsyłać do Kronsztadzkiej warsztatów jak najwięcej cieśli, stolarzy, tokarzy,

— Pełnomocnik Szacha Perskiego, Sarti Mohamud-Chan i Dragoman ambasady, major Mahomed-Ali-Aga, byli przedwczoraj z wizytą pożegnawczą u Wielkich książąt Mikołaja i Michała. — Tajny rada i najwyższy urzędnik w ministerium spraw zagranicznych p. Łabeński umarł przedwczoraj.

— Wystawy produktów agronomicznych, które według programu miały się odbyć roku 1856 w guberniach Kursk, Tula, Kazań, Włodzimierz, Mohilew tudzież w prowincjach Nowej Rosyi i morza bałtyckiego, równie jak zapowiedziana wystawa bydła w gubernii Archangielskiej, odłożone są z rozkazu ministra apanażu na rok przyszły.

— Największa staranność przykładą rząd do skompletowania gwardyi. W cesarskim rozkazie dziennym z 11. powiedziano, że Cesarz Jego Mość lustrował w powyższym dniu wojsko i konie, przeznaczone do skompletowania pułków kirysyerów gwardyi i konnej dywizyi przyboocznej gwardyi pionierów, i przekonał się, że wszystko jak w najlepszym stanie; jenerałowi Rüdiger i innym oficerom wyrażono za to cesarską podziękę, a wojskowym rozdano dla każdego po 50 kopijek.

Grecya.

(Poświęcenie cerkwi św. Nikodema.)

Ateny, 28. grudnia. W ostatni poniedziałek odbyło się poświęcenie cerkwi św. Nikodema, teraz własności ambasady rosyjskiej. Na tę uroczystość zebrała się liczna publiczność, a celebrował arcybiskup z Mantenea i Kenuria, Teofanis. Prócz tego wielką liczbę ciekawych ściągnęło niezwycaje w Atenach uderzenie w wielkie dzwony. W końcu ceremonii rozdał archimandryta tej cerkwi pomiędzy zgromadzoną gmię chrześcijańską dwa pełne koszy krzyżów srebrnych na pamiątkę dnia tego.

Turcya.

(Rada wojenna i jej uchwały. — Nowy ruch w ohrotach wojskowych. — Wiadomości bieżące. — Br. Prokesh u Dworu. — Sprawa Księstw Naddunajskich. — Kolej żelazna.)

Korespondent konstantynopolski dziennika *Indep. Belge* opisuje pod dniem 24. grudnia głębokie wrażenie, jakie wywarła wieść o upadku Karsu i o ruchach odwrotnych Omera Baszy w następujący sposób: „Zaraz po otrzymaniu urzędowego doniesienia o kaptulacyi najgłówniejszej tej twierdzy małej Azyi postanowiła Porta w dywanie zwołać wielką naradę wojenną, na którą prócz najznakomitszych tureckich mężów stanu zaproszono także francuskiego jenerała Larchey, jenerała Mansfield i pułkownika sardyńskiego Chiesa de la Torre. W seraskieracie odbyła się pierwsza, przedwczoraj zaś w arsenałe druga narada. Po treściwym wyłożeniu zgromadzeniu

całego stanu rzeczy przedłożył minister wojny nowy plan wojenny, który po poprzednich długich i dokładnych rozbiórach przyjęto z niejakimi odmianami. Mianowicie zaś urządzono, ażeby z wszystkich stojących po rozmaitych miejscach wojsk tureckich utworzyć najspieszniej nową armię, poddać ją pod rozkazy nowego zdolnego generała i wysłać niezwłocznie na widownię boju w śpieszną pomoc zagrożonemu Erzerum. Ismail Basza, następca Omera w dowództwie armii naddunajskiej otrzyma tu zapewne buławę naczelnictwa. Postępowanie Omera Baszy otrzymało w pomienionej radzie wojennej surową i bezwzględna nagane.

Według urzędowego doniesienia z angielskiego obozu w Krymie wynosiła w ostatnim tygodniu liczba chorych 1093. — Z tych umarło 38.

— Doniesienia z Konstantynopola z dnia 24. grudnia przynoszą: Zaledwie uśmierzyły się po części burze na czarnym morzu, wysłano natychmiast z Konstantynopola wszystkie paropływy przewozowe do Redut-Kale, ażeby oddział wojska dla obrony Erzerum przeznaczony przewieźć niezwłocznie do Trebizondy. Także i Mustafa Basza, który dotąd dość prędko posuwał się naprzód w Guryi, wraca śpiesznie do Erzerum i wzmocni zapewne słabą tamtejszą załogę. — Baron Prokesch przyjmowany był wczoraj u Sultana w pałacu Czeragan z wielkimi zaszczytami. — Lord Redcliffe nagli do nowych obrad względem nowego uorganizowania Księstwa Naddunajskich. — Budowa kolei żelaznej rozpocznie się na przyszłoroczną jesień przy Konstantynopolu, spodziewają się, że tymczasem nagromadzą do oznaczonej pory wszystkie potrzebne przybory.

Azya.

(Skutki zajęcia Heratu.)

Z Kalkuty donoszą z 22. listopada do dziennika *Morning Herald* następujące szczegóły o wzięciu Heratu przez Persów: „Zajęcie Heratu dotknęło niezmiernie Emira Kabulu, lennicy jego, a mianowicie władca Kandaharu upatrują w tem słabość rządów jego, i grożą powstaniem. Słychać zatem, że Emir Dost Mohamed postanowił upraszać rząd angielski o posiłki zbrojne i w pieniądzech. W razie, gdyby ostatnia umowa nasza z Dost-Mahomedem zniewoliła nas do dania tych posiłków, natenczas lord Canning (w charakterze jedynego gubernatora Indyi) objawszy ster rządów musiałby i wojnę rozpocząć, któraby wkrótce okazała, czy też do piastowania tej posady posiada potrzebne zdolności. Lord Canning nie przybędzie zresztą do Kalkuty przed 1. marca, gdyż lord Dalhousie nie myśli przed terminem składać swego urzędu“.

Afryka.

(Lord Canning w przejeździe. — Telegraf podmorski. — Powstanie Arabów.)

Z Alexandryi 23go grudnia donosi korespondent dziennika *Times*: Wicekról Egiptu Said Basza uczynił wszystko, co było w jego mocy, by jak najgodniej przyjąć lorda Canning, jenerałnego gubernatora Indyi w przejeździe przez Egipt. Gdy wysiadł na ląd, dało mu pałac do dyspozycyi, potem statek parowy do zwiedzenia Tebów i kataraktów Nilu, również i w Kairze, dokąd odjechał dnia 14. grudnia, urządzono dla niego pałac na brzegu Nilu. Mr. Gisborne przybył do Egiptu dla założenia podmorskiego telegrafu między Alexandryą a Konstantynopolem. Telegraf ma, jak wiadomo, połączyć Egipt także z Indyą. Inżynierowie, którzy się mają zająć pomiarem Suezu, są teraz na linii projektowanego kanału, a w Pelusium czeka na nich okręt parowy, na którym mają zwiedzić wybrzeże. — W Hedzar wybuchło groźne powstanie. Arabowie chcą Turków odpedzić od brzegów czerwonego morza, i zadają zwinięcia bandery angielskiej i francuskiej, tudzież wydalenia wszystkich cudzoziemców z kraju. Powodem powstania jest proklamacya względem zniesienia niewolnictwa i uchylenie starego Szeryfa w Mece. Wschodnio-indyjska szalupa „Elphinstone“ odplynęła do Jeddah dla obrony interesów angielskich.

Z teatru wojny.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Proklamacya księcia Bebutowa i jenerala Murawiewa. — Pogląd na czynności Omera Baszy w „Gaz. woj.“ — Jenice tureccy w Tyflisie. — Szkody poniesione w okrętach.)

Po wkroczeniu Omera Baszy w granice Azji mniejszej wydał książę Bebutow proklamacyę do szlachty krajowej w języku Gruzyan, o której wspomnieliśmy w Nr. 5. Gaz. Lwow., teraz dajemy ją dosłownie w tłumaczeniu, jak ją „Inwalid ruski“ przytacza.

„Dostojni książęta i szlachetni panowie! Wiadomo wam, że wielkie mocarstwa utrzymują żywot mniejszym państwom, a w wielkich niebezpieczeństwach pierwsze na czele idą. A takie niebezpieczeństwo zagraża obecnie ziemi waszej, ziemi, w której od apostołów czasu kwitnie wiara zbawiciela, a gdzie o skałę wierności waszej dla monarchy rozbiły się dotąd wszelkie zabiegi nieprzyjaciół. Nie tajne są już powody, dla których podnieśli się nieprzyjaciele przeciw jednemu na świecie monarsze prawosławnemu — zazdrościli jego potęgę i pałali zawisią, że wierny przykazaniom zbawiciela, kocha ludzkość i domaga się ulżenia sromotnego losu mieszkańców chrześcijańskim pod władztwem Turcyi. Trzy mocarstwa, które mienia się być chrześcijańskimi, zawarły przymierze z nieprzyjacielem zbawiciela, ażeby złamać potęgę Rosyi i odwrócić od was opiekunczą jej prawicę. Ziemię waszą skalają dziś stopa muzułmana, co wstępując na nią zagraża obalić prawa chrześcijańskie,

które od tysiąc ośmset lat dźierzycie święcie i niezachwianie; zagraża zniszczyć wszystko, na czem tylko polega dobro bytu waszego, i kościoły, w którym spoczywają przodkowie wasi; i domy, w których się mieszcza wasze żony, wasze dzieci, wasza własność i godności, które odróżniają was od niższych i pośledniejszych, i przywileja wasze od niepamiętnych odziedziczone czasów, wszystko to zagraża obecnie pohaniec zetrzeć, zniszczyć, splugawić. Lecz nie pomny, nie wie, że wy w modłach waszych uciekacie się do Boga najwyższego, że wiara wasza krwią waszą okupiona jest, że dobro wasze spoczywa w waszej własnej dłoni. Rząd nasz jest przekonany, że nie ma nikogo między wami, kto by nie umiał rozemnać nięcną obłudę od prawdy, i który by nie zdołał ustrzedz się od sidił nieprzyjacielskich. Czestokroć już przelewaliśmy w służbie cesarza krew i życie nasze w dowód wierności naszej ku niemu, lecz ciężkie próby były wtedy dalekie od was. Teraz zaś stoi wam naprzeciw nieprzyjaciel, który wtargnąwszy w granice wasze zamierza pogromieniem was, obaleniem waszej wiary i zniszczeniem waszego hylu, waszej pomyślności i waszego szczęścia zranic serce naszego cesarza. Otóż teraz wybita naznaczona niezbadanymi wyrokami bożemi godzina próby waszej. Skaloną pochodem nieprzyjaciela ziemię waszą, ziemię, której błogosławił święty Andrzej, a uświęcili argwetyńscy męczennicy musicie obmyć, musicie bronić od zniewagi spoczywające w kościołach popioły przodków waszych, zachować i utrzymać godność naszą osobistą, ustrzedz i ochronić żony i dzieci wasze od hańby i sromoty, a udowodnicie świetnie i zaszczytnie odziedziczonej po dziadach i pradziadach wierności dla Boga i jego namazańca — cesarza. Uzbroście się, uzbrojcie niewolniki i sługi wasze, i łączcie się z zwycięzskimi wojownikami Rosyi, a pokażecie wrogowi, żeście nie wyrodne syny owych sławnych Imeretów, Gruzyan i Mingrelów, przed którymi w dawnych czasach wszystkie korzyści się nieprzyjaciół, a drzały zawistne sąsiady. Zna świat waleczność i wojnę, przebiegłość waszą, szliście więc z każdego krzaka, każdego rowu, każdego zakątka i zacięcia nieprzyjacielowi śmierć i zniszczenie, ażeby poznał, że niegodzin jest być pogrzebion na ziemi chrześcijańskiej, i że go dlatego grzebiecie tam, gdzie przebywają dzikie zwierza a nie dochodzi głos dzwonu świętego. Tak dostojni książęta i szlachetni panowie! — przeżegnujcie się znakiem zbawiciela — rozwincie chorągwie wasze z krzyżem świętym i — dalej na zagubę nieprzyjaciela!

W zastępstwie namiestnika Kaukazu jenerał-lejtnant książę *Bebutow*“.

Po namiętej tej odezwie księcia Bebutowa następuje proklamacya samego namiestnika jenerala Murawiewa:

„Podczas nieobecności mej w Tyflisie przemówił jenerał-lejtnant Bebutow do szlachty krajowej z poleceniem mego słowa prawdy i sławy. Uderzyła godzina, w której w obliczu całego świata macie udowodnić, żeście godni synowie ojców waszych, którzy za wiarę i święte ogniwa życia domowego gromili nieprzyjaciół stolecia całe — teraz macie pokazać, że nie darmo przelewa za was Rosya krew swą niepokalaną; żeście godni owej gorącej i świętej miłości, którą ojcowskie serca cesarza żywi dla was — swych prawosławnych synów. Jestem zupełnie przekonany, że przy modłach księży za was, wszyscy usłuchacie wezwania jenerał-lejtnanta księcia Bebutowa, i że za przykładem szlachty pójdą także wszystkie inne stany ludności Imeryti, Gruzyi i Mingrelii, tak mieszczenie jako też wolni i służebni. Sprawa wasza jest jawna i Bogu przyjemna — a świat cały spogląda na was. Uzbroście się bracia! i zgruchołajcie w imię Boze zdradliwe zabiegi niezmordowanego nieprzyjaciela. „Krzyż w piersiach a stal w dłoni!“ jak mawiał cesarz Mikołaj niewygasłej pamięci. „Z nami jest Bóg! któż przeciw nam?“

Kars, 30. grudnia 1855.

Namiestnik Jego Mości Cesarza na Kaukazie jenerał-adjutant *Murawiew*“.

— *Milit. Ztg.* pisze: „Zbrojne siły rosyjskiego jenerala Bagrationa Muchrańskiego zajęły znowu prawy brzeg Inguru, przezco przerwana jest komunikacya lądem między Suchum-Kale i Redut-Kale. Wypadek ten dowodzi dostatecznie, że ułożony przez Omera Baszę plan do zniesienia oblężenia Karsu nie miał za sobą. Pominawszy to, że forteca małej Azji wpadła w ręce Rosyi, znajduje się także wojsko Omera i Mustafa Baszy w nienajlepszym położeniu, i żeby się zastąpić od ataków Rosyan, od zagrażającego braku żywności i panujących chorób, stara się Serdar przeprawić swoje wojsko okrętami do Trebizondy.

Koniec tej wyprawy można było przewidzieć. Omer Basza odrzucił wszelką radę roztropną i będzie musiał teraz stawić się przed sądem wojennym w Konstantynopolu do odpowiedzialności, dla czego się do odsieczy Karsu nie przyłożył.

Musimy tu nadmienić, że Omer Basza nie zasłużył na zarzuty, które mu czynią najszczególniej z angielskiej strony w Konstantynopolu. W Kolchidzie nie dano mu do dyspozycyi ani mostów ani innych materiałów transportowych, a że w późnej jesieni rozpoczął swą wyprawę, więc z słusznością nie można po nim wymagać większych skutków, jak od sprzymierzonych w dolinie Bajdaru. Sposób prowadzenia wojny w małej Azji jest jeszcze ważniejszym niż gdzie indziej, i jest wielkie podobieństwo do prawdy, że konnica rosyjska przeciągająca tylko 5 mil od Erzerum, trzyma nieustannie na wodzy lub trwoży mieszkańców i stolicę tej prowincyi i że Serdara Omera Baszę pociągną później także do odpowiedzialności, jeżeli Erzerum dostanie się w ręce Rosyan.“

W Eupatoryi i Kerczu przestrzegają sprzymierzeni ściśle kroków odpornych; od dwóch miesięcy nie przyłączyły się do zbrojnych sił żadne świeże posiłki; kawalerya rozłożyła się na kwatery zimowe w portach Rumelii i Bułgarii, tudzież w Bosforze. (*Milit. Ztg.* nadmienia także o odwołaniu Omera Baszy.)

— Wassif Basza, generał Williams i inni Baszowie wzięci w niewolę po zajęciu Karsu przybyli już do Tyflisu. Rosyianie przyjeżdżają jeńców z wszelkimi oznakami czci. Pojmieni generałowie otrzymali do dyspozycji poczwórne karety i wyznaczono im mieszkanie w pałacu gubernatora.

Constitutionnel donosi, że dnia 19. grudnia wieczór zapędziła burza austriacki okręt, mający na pokładzie 100 wołów i 200 skopów pod fort Konstantyna, i że go wystrzałami z dział przyjęto. Okręt wpadł na mieliznę, lecz kapitan i załoga ocalili się. Poczem Rosyianie dawali cały dzień ognia i zatopili okręt, tak że z całego ładunku nie można było nic ocalić. W taki sam sposób zatopiony pod Kamieszą angielski okręt z węglami „Caledonia“ i naładowany sianem amerykański okręt kupiecki „Corte.“ Pięć innych statków handlowych poniosło wielkie uszkodzenia.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 6. stycznia. Dzisiejszy *Monitor* zawiera rozporządzenie ministra finansów, mocą którego począwszy od jutra podwyższono procent od bonów skarbowych o $\frac{1}{2}\%$. *Monitor* donosi, że liniowy okręt „Marengo“ i fregata „Zenobia“ przybyły z czarnego morza do Tulonu.

Turyń, 7. stycznia. Generał La Marmora odjedzie dziś na zapowiedziane konferencye wojskowe do Paryża.

Parma, 5. stycznia. Nakazano konskrypcyę 600 ludzi z klasy wiekowej 1835 roku.

Z **Madrytu** donoszą pod dniem 5. stycznia, że w Katalonii wyszedł manifest przeciw nowej taryfie celnej; którą ministeryum przedłożyło Korteżom.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie lwowskim.)

Lwów, 5. stycznia. Według doniesień handlowych sprzedawano w drugim połowie grudnia r. z. na targach w Gródku, Jaryczowie i Szczercu w przecięciu korzec pszenicy po 13r.—14r.—13r., żyta 9r.36k.—9r.40k.—10r.; jęczmienia 7r.—8r.—7r.6r.; owsa 4r.18k.—4r.—3r.36k.; breczki 7r.24k.—7r.—6r.24k.; kartofli 4r.24k.—0—2r. Cetnar siana po 57k.—0—51k. Za sag drzewa twardego płacono 10r.48k.—0—12r., miękkiego w Szczercu 10r. Funt mięsa wołowego kosztował $5\frac{1}{4}$ k.—6k.—8k. i garniec okowity 3r.2k.—0 2r.40k. m. k. Wełny i nasienia koniczu nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 10. stycznia.

		gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderaki	mon. konw.	5	5	5	8
Dukat cesarski	„ „	5	7	5	10
Półimperyal zł. rosyjski	„ „	8	48	8	53
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	42	1	43
Talar pruski	„ „	1	37	1	39
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	12	1	13
Galic. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	88	25	88	52
Galic. obligacje indemnizacyjne		68	38	68	51
5% Pożyczka narodowa		76	30	77	30

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 7. stycznia o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam — l. — Augsburg 111. — Frankfurt 110 $\frac{1}{4}$. — Hamburg 81 $\frac{1}{2}$. — Liworno — Londyn 10.51. — Medyolan 110. — Paryż 129 $\frac{1}{2}$.
Obligacje długu państwa 5% 73 $\frac{1}{8}$ — 74, detto 4 $\frac{1}{2}\%$ 64 $\frac{1}{2}$ —64 $\frac{1}{4}$, detto 4% 58 $\frac{3}{4}$ —59, detto 3% 44 $\frac{1}{2}$ — 44 $\frac{3}{4}$, detto 2 $\frac{1}{2}\%$ 36 $\frac{1}{2}$ —36 $\frac{3}{4}$, detto 1%

14 $\frac{1}{2}$ —14 $\frac{3}{4}$, detto S. B. 5% 81 — 82. Pożyczka narodowa 5% 77 $\frac{1}{10}$ —77 $\frac{1}{8}$. Obligacje lomb. wen. pożyczki z roku 1850 5% 91—91 $\frac{1}{2}$. Obligacje indemniz. austr. 5% 76 $\frac{1}{2}$ —76; detto innych krajów koron. 68 $\frac{3}{4}$ — 72. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 91 $\frac{1}{2}$ — 92. Detto Oedenburg. z wypł. 5% 91 — 91 $\frac{1}{2}$. Detto Peszt. 4% 93 $\frac{1}{2}$ — 93 $\frac{3}{4}$. Detto Mediol. 4% 90 — 91. Pożyczki loter. z r. 1834 235 — 236, detto z r. 1839 123 $\frac{1}{4}$ —123 $\frac{3}{4}$, detto z r. 1854 94 $\frac{1}{4}$ — 94 $\frac{1}{2}$. Oblig. bank. 2% 54 $\frac{1}{2}$ —55. Akcyi bank. z ujmą za szt. 919—920; detto bez ujmą —. Akc. esk. banku 90 $\frac{1}{4}$ — 91. Akcyje e. k. austr. aprzyw. tow. rzad. kolei żelazn. po 200 złr. (500 frank.) 336 $\frac{3}{4}$ — 337. Półn. kolei Ces. Ferd. 218 $\frac{3}{4}$ — 219. Detto Budzysko-Lincko-Gmundzkiej 245 — 248. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20; detto 2. wydania 25 — 30. Akcyi żeglugi par. 579 — 580; detto 11. wyd. —; detto 13. wydania 546 — 548; detto Lloyda 395 — 400. Akcyje młyn. parowego wiedz. 103 — 104. Akcyje Peszt. mostu Inkeach. 54 — 55. Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 89 — 90. Północnej kolei 5% 80 — 80 $\frac{1}{2}$. Glognickie 5% 71 — 72. Obligacje Dan. żeglugi par. 5% 77 — 78. Renty Como 12 $\frac{1}{4}$ — 12 $\frac{1}{2}$. Esterhazego losy 40 zł. 68 $\frac{1}{4}$ — 68 $\frac{1}{2}$. Windischgräza losy 23 $\frac{1}{2}$ —23 $\frac{3}{4}$. Waldsteina losy 25 $\frac{1}{4}$ —25 $\frac{1}{2}$. Keglevicha losy 10 $\frac{1}{2}$ —10 $\frac{3}{4}$. Ka. Salma losy 40 — 40 $\frac{1}{2}$. St. Genois 39—39 $\frac{1}{4}$. Palffego losy 40—40 $\frac{1}{2}$. Cesarzkich ważnych dukatów agio 14 $\frac{3}{4}$ —15.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 10. stycznia.

Oblig. długu państwa 5% 73 $\frac{3}{4}$; 4 $\frac{1}{2}\%$ 63 $\frac{1}{2}$; 4% —; 4% z r. 1850 —; 3% —; 2 $\frac{1}{2}\%$ —. Losowane obligacje 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcyje bank. 888. Akcyje kolei półn. —. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budzyskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 581. Lloydy 386 $\frac{1}{4}$. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomplowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam 1. 2. m. — Augsburg 111 $\frac{1}{8}$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 110 $\frac{1}{2}$ 2. m. Hamburg 81 $\frac{1}{2}$ 2. m. Liworno — l. 2. m. Londyn 10 — 52. l. m. Medyolan 110 $\frac{1}{4}$ l. Marsylia — l. Paryż 129 $\frac{3}{4}$. Bukareszt 249. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 15 $\frac{8}{8}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. —. Renty Como — Pożyczka z roku 1854 93 $\frac{1}{4}$. Pożyczka narodowa 76 $\frac{18}{16}$. C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 334 $\frac{3}{4}$ fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10 stycznia.

Hr. Dzieduszycki Maurycy, c. k. radca namiestnictwa, z Stanisławowa. — HH. Siemiński Wilhelm i Baworowski Włod., z Przemysła. — Hr. Borkowski Mieczysław, z Mielnicy. — PP. Golaszewski Piotr, z Dzieduszyzna. — Tyelk Piotr, z Czerniowiec. — Urbański Rudolf, z Dobrosina. — Solecki Leon, z Żółkwi. — Żurakowski Józef, z Hluboczka. — Osuchowski Jędrzej, z Telesznicy. — Geringer Adolf, z Milowiec. — Posrucki Gustaw, z Muszkalowa. — Wierzbowski Roman, z Zaszkowa. — Rodkiewicz Seweryn, z Łukawicy. — Łodyński Hieronim, z Milatyna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. stycznia.

PP. Ostermann, c. k. major, do Kalusza. — Geyer, c. k. major, do Krakowa. — Skarżyński Włod., do Soszycy wielkiej. — Bogdanowicz Robert, do Litatyna. — Puzyna Włod., do Martyrowa. — Golaszewski Jakób, c. k. radca apellacyjny, do Krzywego.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 9. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	317.14	+ 4.4°	86.5	południowy sł.	pochmurno
2. god. popoł.	316.51	+ 6.9°	75.4	„	„
10. god. wiecz.	319.03	+ 2.2°	96.3	półn.-zach.	„

Opadnięcie w 24 godzinach 2... 76.

T E A T R.

Dziś 11. stycznia 1856 (na dochód p. Edwarda Henniga):

„Skalmierzanki.“

Oryginalna komedio-opera przez J. N. Kamińskiego napisana w 3 aktach. — Muzyka p. Baschny.

KRONIKA.

Zamek St. Germain, używany dotąd na więzienie wojskowe, zaczęto teraz pośpiesznie restaurować. Pamiętny ten w dziejach Francji budynek, gdzie rodzili się Królowie Henryk II., Karol IX. i Ludwik XIV. przeznaczony zostaje odtąd na przybytek tym dziełom sztuki i archeologii, które w muzeum w Louvrze dla zbytznego przepelnienia nie znajdują już miejsca.

— Najstarszy dziennik holenderski „Harlemache Courant“ osiąga z dniem 8. stycznia b. r. czterdziesty wiek dwiestu lat. Przeszło 100 lat jest w posiadaniu rodziny teraźniejszych nakładeców p. Jana Enschede i syna. Założycielem dziennika był Abraham Casteleyn, który od 8. stycznia 1656 wydawał go krótki czas pod mianem „Weekelijke Courante van Europa“, później zaś pod nazwą „Harlemsche Courant“. W rocznicę jubileuszową istnienia obiecują nakładecy jako premium dla abonentów wydać wierny ile możności odcisk pierwszego numeru dziennika.

— Hrabia Montalembert umieścił w „Assemblée Nationale“ dłuższy artykuł pod napisem: „La publicité en Angleterre“, w którym następujący znajduje

się ustęp: W teraźniejszym wieku osiągnął już wszystko ten, kto umiał nadać rozgłos imieniowi swemu. Kiedy poseł wenecki chciał w roku 1656 dać rządowi swemu zupełne i dokładne wyobrażenie o potędze i możnowładztwie Cromwelle pisał. Człowiek ten rozpędził parlament i sam jeden za siebie kłamię i gada.

— Mieszkańcy francuskiej włości La Charmée w departamencie Yonne byli dnia 17. grudnia świadkami szczególniejszego polowania. O ósmej godzinie zrana usłyszano w pobliżu włości głuchy chrząst z lasu i zaraz potem wybiegł ogromny dzik w ucieczce przed wilkiem, który go za gardło chciał schwycić. Wilka ani zastraszała obecność włościan, gonił w największym pędzie przez ogrody i płoty i wypadł oba wreszcie na staw, który właśnie cienkiem lodem się pokrył. Roztropny wilk odskoczył i czemprowadzaj cofnął się na ląd, a dzik załamał się i utonął. Dopiero nazajutrz odszukali go włościanie pod wodą.